EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.3.16.
COM(2011) 126 végleges

2011/0059 (CNS)

Javaslat:

A TANÁCS RENDELETE

a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról

{COM(2011) 125 végleges}
{COM(2011) 127 végleges}
{SEC(2011) 327 végleges}
{SEC(2011) 328 végleges}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. Háttér-információk

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 67. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Unió a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget alkot, amelyben tiszteletben tartják az alapvető jogokat és a tagállamok eltérő jogrendszereit. E cikk (4) bekezdése előírja, hogy az Unió – különösen a polgári ügyekben hozott bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elvével – megkönnyíti az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Ugyanezen szerződés 81. cikke kimondottan olyan intézkedéseket említ, amelyek biztosítani kívánják „a bírósági és bíróságon kívüli határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerését és végrehajtását", valamint „a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetőségét". Ez alapján már számos jogi aktust fogadtak el, különösen a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK rendeletet, de ezek hatálya nem terjed ki a házassági vagyonjogi rendszerekre.

Már az 1998-as bécsi cselekvési terv prioritásai között is szerepelt egy házassági vagyonjogi rendszerekre vonatkozó közösségi jogi aktus elfogadása. A polgári jog terén a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok kölcsönös elismeréséréről szóló, a Tanács által 2000. november 30-án elfogadott program[1] már előirányozta egy, a „házassági vagyonjogi rendszerek és a nem házastársak különválásának vagyoni következményei" területén a joghatóságot, valamint a határozatok elismerését és végrehajtását szabályozó jogi aktus elfogadását. Az Európai Tanács 2004. november 4–5-i ülésén elfogadott hágai program[2], amely elsődleges prioritásként határozta meg a 2000. évi kölcsönös elismerési program végrehajtását, felkérte a Bizottságot, hogy terjesszen elő egy zöld könyvet a „házassági vagyonjogi rendszerekre vonatkozó kollíziós szabályokról, különös tekintettel a joghatóságra és a kölcsönös elismerésre", valamint hangsúlyozta, hogy 2011-ig e téren jogi aktust kell elfogadni.

Az Európai Tanács által 2009. december 11-én elfogadott stockholmi program ugyancsak megemlíti, hogy a kölcsönös elismerést a házassági vagyonjogi rendszerekre és a nem házastársak különválásának vagyoni következményeire is ki kell terjeszteni.

A „2010. évi jelentés az uniós polgárságról: Az uniós polgárok jogainak érvényesítése előtt álló akadályok lebontása"[3] című 2010. október 27-én elfogadott dokumentumban a Bizottság azt állapította meg, hogy a nemzetközi párok tulajdonhoz fűződő jogaival kapcsolatos bizonytalanságok jelentik azon főbb akadályokat, amelyekkel a polgárok mindennapi életükben uniós jogaik nemzeti határokon átnyúló gyakorlása során még mindig szembesülnek. Ezért a Bizottság a fenti jelentésben bejelentette, hogy ennek orvoslása céljából 2011-ben jogi aktus tervezetének benyújtásával könnyíti meg a nemzetközi párok (akár házasok, akár bejegyzett élettársak) számára a tájékozódást arról, hogy tulajdonjogaik ügyében mely bíróságok rendelkeznek joghatósággal, és azokra melyik jog alkalmazandó.

---

1 HL C 12., 2001.1.15., 1. o.
2 HL C 53., 2005.3.3., 1. o.
3 COM(2010) 603.

1.2. A javaslat indokai és célkitűzései

Egy belső határok nélküli térségben a személyek megnövekedett mobilitása azzal a következménnyel jár, hogy jelentősen emelkedik a különböző tagállamok állampolgárai közötti együttélési formák száma, illetve az ilyen párok jelenléte egy olyan tagállamban, amelynek nem állampolgárai, ami gyakran együtt jár olyan vagyon szerzésével, amely az Unió több országának területén található. Az ASSER-UCL Konzorcium által 2003-ban készített tanulmány[4] feltárta az Unión belül élő nemzetközi párok jelenségének fontosságát, valamint azon gyakorlati és jogi nehézségeket, amelyekkel e párok szembesülnek vagyonuk mindennapi kezelése, illetve azoknak a pár különválásából vagy az egyik fél halálából fakadó megosztása során. E nehézségeket gyakran az okozza, hogy a házasságok vagyonjogi hatásait szabályozó anyagi jog szerint és a nemzetközi magánjog szerint alkalmazandó szabályok jelentősen eltérőek.

A házasság és a bejegyzett élettársi közösség, valamint ezen együttélési formák különböző jogi következményei miatt a Bizottság két különálló rendeletjavaslatot terjeszt elő: egyiket a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, másikat a bejegyzett élettársi közösségi vagyonjogi hatásaival kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról.

E tervezet fő célja, hogy egy olyan egyértelmű jogi keretet hozzon létre az Európai Unióban, amely magában foglalja a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározását és a házassági vagyonjogi rendszerekre alkalmazandó jogot, valamint megkönnyíti a határozatok és jogi aktusok tagállamok közötti mozgását.

2. A KONZULTÁCIÓK EREDMÉNYE – HATÁSVIZSGÁLAT

E javaslat kidolgozását a tagállamok, a többi intézmény és a közvélemény körében folytatott széles körű konzultáció előzte meg. A 2003-ban készített tanulmány után a Bizottság 2006. július 17-én „A házassági vagyonjogi rendszerekre vonatkozó kollíziós szabályokról, különös tekintettel a joghatóságra és a kölcsönös elismerésre” címmel zöld könyvet[5] tett közzé, amellyel széles körű konzultációt kezdeményezett e területen. A Bizottság a javaslat előkészítése céljából létrehozta az Európai Unióban a házasságnak és az együttélés egyéb formáinak vagyonjogi kihatásaival, valamint az öröklésekkel és a végrendeletekkel foglalkozó szakértői csoportot („PRM/III”). A szakértői csoport tagjai a különböző európai jogi kultúrákat képviselő különböző érintett hivatások soraiból kerültek ki, és 2008 és 2010 között ötször üléseztek. A Bizottság 2009. szeptember 28-án nyilvános meghallgatást is szervezett, amelynek során a mintegy száz résztvevővel folytatott véleménycsere megerősítette, hogy az Uniónak e téren egy olyan jogi aktusra van szüksége, amely kiterjed főként a joghatóságra, az alkalmazandó jogra, valamint a határozatok elismerésére és végrehajtására. 2010. március 23-án az előkészítés alatt álló javaslat főbb tartalmának megvitatására hívták össze a nemzeti szakértőket.

---

4 Tanulmány a házassági vagyonjogról és a nem házaspárok vagyoni viszonyairól a nemzetközi magánjogban és az Unió tagállamainak nemzeti jogában, ASSER-UCL Konzorcium, http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

5 COM(2006) 400.

Végül pedig a Bizottság közös hatásvizsgálatot készített a házassági vagyonjogi rendszerekről szóló rendeletre, illetve a bejegyzett élettársi közösségek vagyonjogi hatásairól szóló rendeletre irányuló tervezetről. A hatásvizsgálatot csatolták e tervezethez.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

3.1. Jogalap

E javaslat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 81. cikkének (3) bekezdése, amely kimondja, hogy a több államra kiterjedő vonatkozású családjogi kérdésekre vonatkozó intézkedéseket a Tanács állapítja meg, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően.

A házassági vagyonjogi rendszerek kérdése az érintett egyének közötti családi kapcsolat meglététől függ. A házassági vagyonjogi rendszer – amennyiben a házastársak közötti, illetve a házastársak és harmadik személyek közötti vagyonjogi viszonyokat érinti – olyan szorosan kapcsolódik a házasság tényéhez, hogy a családjogot érintőnek tekintendő. A házassági vagyonjogi rendszert maga a házasság hozza létre, ezért a házasság (egyik házastárs halálából vagy a pár különválásából fakadó) felbomlásával a vagyonjogi rendszer is megszűnik.

E javaslatnak az a célja, hogy megállapítsa a házassági vagyonjogi rendszerekre alkalmazandó nemzetközi magánjog teljes körű szabályrendszerét. A javaslat tehát a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos ügyekre vonatkozó joghatóságot, alkalmazandó jogot, valamint az e területen hozott határozatok elismerését és végrehajtását érinti A javaslatban szereplő szabályok csak a transznacionális jellegű helyzetekben alkalmazandók.

3.2. A szubszidiaritás elve

A javaslat célkitűzései csak a házassági vagyonjogi rendszerekre vonatkozó közös szabályok formájában valósíthatók meg. E szabályoknak azonosnak kell lenniük ahhoz, hogy jogbiztonságot és kiszámíthatóságot biztosíthassunk a polgárok számára. A tagállamok egyoldalú fellépése következésképp ellentétes volna ezzel a célkitűzéssel. A Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferenciának van két ilyen tárgyú nemzetközi egyezménye: a házasságnak a házastársak személyes viszonyát illető jogaira és kötelezettségeire, valamint a házastársak vagyonára gyakorolt hatásával kapcsolatos kollíziós szabályokról szóló, 1905. július 17-i egyezmény, valamint a házassági vagyonjogi rendszerekre alkalmazandó jogról szóló, 1978. március 14-i egyezmény, de azokat csak három tagállam erősítette meg, és az e rendelettervezetben említett problémáknak – a hatásvizsgálat és a nyilvános konzultációs során feltárt – nagyságrendjét tekintve nem biztosították a várt megoldást. A polgárok által tapasztalt probléma jellegére és nagyságrendjére figyelemmel a célkitűzések csak uniós szinten érhetők el.

3.3. Az arányosság elve

A javaslat megfelel az arányosság elvének, mivel szigorúan a célkitűzések eléréséhez szükséges mértékre korlátozódik. A javaslat nem hangolja össze a tagállamok házassági vagyonjogi rendszerre vonatkozó jogát, és nem érinti a tagállamok házassági vagyonjogi rendszereinek megszüntetéséből fakadó adóügyi kérdéseket sem. Várhatóan a javaslat a polgárokra egyáltalán nem ró pénzügyi vagy igazgatási terhet, az érintett nemzeti hatóságokra pedig csak csekély többletterhet.

3.4. Az alapvető jogokra gyakorolt hatás

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának hatékony végrehajtására irányuló uniós stratégiának[6] megfelelően a Bizottság ellenőrizte, hogy a javaslat tiszteletben tartja-e a Chartában szereplő jogokat.

A javaslat nem érinti a Chartában előírt, a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogot (7. cikk), valamint a házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogot (9. cikk) az e jogok gyakorlását szabályozó tagállami jogszabályok szerint.

A Charta 17. cikkében előírt tulajdonhoz való jogot megerősíti. A pár teljes vagyonára alkalmazandó jog kiszámíthatósága lehetővé teszi, hogy a házastársak hatékonyabban érvényesíthessék tulajdonhoz való jogukat.

A Bizottság azt is ellenőrizte, hogy figyelembe vegyék a megkülönböztetés valamennyi formáját tiltó 21. cikket.

Végül pedig, a javasolt rendelkezések megkönnyítik az igazságszolgáltatás igénybevételét a polgárok, különösen a házastársak számára. Megkönnyítik az Alapjogi Charta 47. cikkének végrehajtását, amely garantálja a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot. A javaslat objektív kritériumokat ír elő a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározására, amivel segít kiküszöbölni a párhuzamos eljárásokat, valamint azt, hogy az aktívabb fél gyorsan bíróságokra rohanjon.

3.5. Az eszköz kiválasztása

A jogbiztonság és a kiszámíthatóság egyértelmű és egységes szabályokat követel, amelynek legmegfelelőbb formája a rendelet. A joghatóságra, az alkalmazandó jogra, valamint a határozatok mozgására vonatkozóan javasolt szabályok részletesek és pontosak, továbbá nem követelik meg a nemzeti jogba való átültetést. A jogbiztonság és a jogi kiszámíthatóság célkitűzését veszélyeztetné, ha a tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznének a szabályok végrehajtását illetően.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZAT, EGYSZERŰSÍTÉS, ÉS ÖSSZAHANG AZ UNIÓ TÖBBI SZAKPOLITIKÁJÁVAL

4.1. Költségvetési vonzatok

A javaslatnak nem lesz hatása az Unió költségvetésére.

4.2. Egyszerűsítés

A joghatósági szabályok összehangolása jelentősen egyszerűsíteni fogja az eljárásokat, mivel közös kollíziós szabályok alapján lehetővé teszi a házassági vagyonjogi rendszerrel kapcsolatos ügyben eljáró, hatáskörrel rendelkező bíróság meghatározását. A házasság felbontásával, a különválással, a házasság érvényesítésével vagy hagyatéki eljárás lefolytatása érdekében megkeresett bíróságok hatáskörének – az Unió létező vagy jövőbeni jogi aktusainak alkalmazásával – az e keresetekkel

[6] A Bizottság közleménye COM (2010) 573, 2010.10.19.

kapcsolatos házassági vagyonjogi rendszerekre történő kiterjesztése lehetővé teszi a polgárok számára, hogy helyzetük valamennyi vonatkozásával kapcsolatban ugyanazon bíróság járjon el.

A kollíziós szabályok harmonizálása azáltal egyszerűsíti majd jelentősen az eljárásokat, hogy a tagállamok meglévő nemzeti kollíziós szabályai helyébe lépő egységes szabályok alapján lehetővé teszi a polgárok számára az alkalmazandó jog meghatározását.

Végül pedig, a bírósági határozatok elismerésével és végrehajtásával kapcsolatban javasolt szabályok megkönnyítik e határozatok tagállamok közötti mozgását.

4.3. Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival

E javaslat része a fent említett, az uniós polgárságról szóló 2010. évi jelentésben bejelentett azon bizottsági kezdeményezésnek, el kívánja hárítani azokat az akadályokat, amelyekkel az uniós polgárok szembesülnek, amikor mindennapi életük során élni kívánnak az EU által biztosított jogaikkal.

5. A CIKKEKRE VONATKOZÓ MEGJEGYZÉSEK

5.1. I. fejezet: Hatály és fogalom-meghatározás

1. cikk

A házassági vagyonjogi rendszer fogalmát önállóan kell értelmezni, és annak egyidejűleg magában kell foglalni a házastársak vagyonának napi szintű kezelésével kapcsolatos vonatkozásokat, valamint a pár különválásából vagy az egyik házastárs halálából fakadóan a vagyonjogi rendszer megszüntetésével kapcsolatos vonatkozásokat.

Mivel a jövőbeni jogi aktus által érintett területek meghatározásáról van szó, tanácsosnak tűnik kimerítő listát összeállítani a rendeletből kizárt tárgykörökről. Így tehát az Unió meglévő rendeletei által már tárgyalt tárgykörökre, mint például a házastársak közötti tartási kötelezettségekre[7], valamint az ajándékozás érvényességével és hatásaival[8] kapcsolatos kérdésekre nem terjed ki e rendelet hatálya. Az öröklési joggal kapcsolatos kérdések szintén nem tartoznak e rendelet hatálya alá.

A rendelet nem érinti a vagyontárgyra vonatkozó dologi jogok természetét, a javak és a jogok minősítését, valamint az ilyen jogok jogosultját megillető jogok meghatározását.

A vagyoni jogok nyilvánossága, különösen az ingatlan-nyilvántartás működése, valamint az említett nyilvántartásba való bejegyzés, illetve annak hiányának hatásai sem tartoznak a rendelet hatálya alá.

2. cikk

A koherencia érdekében, valamint megértésük és egységes végrehajtásuk megkönnyítése érdekében e rendelet egyes fogalommeghatározásai megegyeznek az Unió jelenleg alkalmazandó vagy a tárgyalás alatt álló egyéb jogi aktusaiban szereplő fogalommeghatározásokkal.

---

[7] A 4/2009/EK rendelet (HL L 7., 2009.1.10., 1. o.) rendelkezései szerint.

[8] Az 593/2008/EK rendelet (HL L 177., 2008.7.4., 6. o.) rendelkezései szerint.

Továbbá, a fogalommeghatározásban szereplő „bíróság” fogalma magában foglalja azon hatóságokat, amelyeket egy bíróság bízott meg vagy jelölt ki bizonyos feladatok ellátására, és lehetővé teszi, hogy az említett hatóságok által hozott aktusok a bírósági határozatokkal essenek egy tekintet alá a meghozataluk helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban való elismerésüket és végrehajtásukat illetően.

5.2. II. fejezet: Joghatóság

A házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos bírósági eljárások gyakran e vagyonjogi rendszereknek az életközösség befejeződéséből, az egyik házastárs halálából vagy a házastársak különválásából fakadó megszüntetésével állnak kapcsolatban.

E rendeletnek főként az a célja, hogy lehetővé tegye a polgárok számára, hogy egyazon tagállam bíróságai járjanak el az ügyükhöz kapcsolódó összefüggő eljárásokban. Ennek érdekében a rendelet az életközösségek vagyonjogi vonatkozásainak ügyével megkeresett bíróságok joghatóságának meghatározására vonatkozó szabályokat összehangolja a már létező vagy egyéb európai jogi aktusokban tervezett szabályokkal.

3. cikk

Így tehát, és ahhoz, hogy az egyik házastárs halála esetén a megkeresett bíróság egyszerre járhasson el az előzőleg elhunyt házastárs öröklésének, valamint házassági vagyonjogi rendszere megszüntetésének ügyében, e cikk előírja, hogy az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok és közokiratok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési tanúsítvány bevezetéséről szóló rendeletre irányuló javaslatban előírt szabályok alapján az öröklés és végrendeletek ügyében joghatósággal rendelkező bíróság hatáskörét a házassági vagyonjogi rendszer ezen öröklés megnyílásából vagy a végrendelet végrehajthatóvá válásából fakadó megszüntetésére is kiterjesztik.

4. cikk

A fentihez hasonlóan, a 2201/2003/EK rendelet rendelkezései szerint a házasság felbontása, a házasság érvénytelenítése vagy a különválás ügyében joghatósággal rendelkező bíróság hatáskörét – a házastársak beleegyezése esetén – a házassági vagyonjogi rendszer különválási eljárásból fakadó megszüntetésére, valamint a házassági vagyonjogi rendszerrel kapcsolatban ezen eljárás kapcsán felmerülő egyéb kérdésekre is kiterjesztik.

5. cikk

E cikk az öröklési vagy a pár különválásával kapcsolatos eljárásoktól eltérő esetekre vonatkozóan is tartalmaz joghatósági szabályokat (például a házassági vagyonjogi rendszernek a házastársak kezdeményezésére történő megváltoztatásával kapcsolatban). Rangsorolt kapcsoló tényezők segítségével meghatározható azon tagállam, amelynek a bíróságai joghatósággal rendelkeznek a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos eljárások lefolytatására.

A javasolt kritériumok a házastársak közös szokásos tartózkodási helye, utolsó közös tartózkodási helye, amennyiben a házastársak egyike még mindig ott tartózkodik, valamint az alperes szokásos tartózkodási helye. Ezek olyan széles körben használt kritériumok, amelyek gyakran egybeesnek a házastársak vagyontárgyainak helyével.

6. cikk

Amennyiben az előző cikkek alkalmazásában egyik tagállam joghatóságát sem állapították meg, e cikk lehetővé teszi azon tagállam meghatározását, amelynek bíróságai kivételes esetben eljárhatnak ebben az ügyben. E szabály garantálja a házastársak és az érdekelt harmadik személyek számára az igazságszolgáltatás igénybevételét, amennyiben az egyik vagy mindkét házastárs vagyontárgya vagy vagyontárgyai e tagállam területén található(k); vagy ha a házastársak közös állampolgársággal rendelkeznek e tagállamban.

5.3. III. fejezet: Alkalmazandó jog

15. cikk

A rendelet választása az egységes rendszerre esett: a házastársak vagyontárgyainak összességére nézve egyetlen jog, a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jog irányadó.

Az ingatlanok sajátos helyet foglalnak el a párok vagyonában. Az ingatlanokkal kapcsolatban egyik lehetőség az lenne, hogy azokra az elhelyezkedésük szerinti állam jogát (*lex rei sitae*) kellene alkalmazni, ami a pár házassági vagyonjogi rendszerére alkalmazandó jog bizonyos mértékű *„feldarabolását”* engedélyezné. Úgy tűnik azonban, hogy e lehetőség nehézségeket okozna, különösen a házassági vagyonjogi rendszer megszüntetésekor, mivel az egységes házassági vagyonjogi rendszer nem kívánt szétdarabolódását okozná (noha a tartozások egységesek maradnának), és különböző jogokat kellene alkalmazni a házassági vagyont alkotó különböző vagyontárgyakra. Továbbá, a rendelet előírja, hogy a házassági vagyonjogi rendszerrel alkalmazandó jog – függetlenül attól, hogy azt a házastársak választják-e meg, vagy jogválasztás hiányában egyéb rendelkezések alapján határozzák meg – a házastársak ingó és ingatlan vagyontárgyainak összességére alkalmazandó, függetlenül attól, hogy azok hol találhatók.

16. cikk

A szervezett konzultációk során széleskörű egyetértés született annak elismeréséről, hogy némi szabadságot kell hagyni a felek számára a házassági vagyonjogi rendszerükre alkalmazandó jog meghatározását illetően. A házastársak ezen elismert jogválasztási lehetőségét korlátozni kell annak megakadályozása érdekében, hogy olyan jogot válasszanak, amely kevéssé kapcsolódik a pár valós helyzetéhez, és annak alakulásához. E jogválasztást a szokásos tartózkodási hely szerinti jog vagy a házastársak, illetve leendő házastársak egyikének állampolgársága szerinti jog megválasztására kell szűkíteni.

17. cikk

A tagállamok nagy részében a házastársak többsége nem választja meg kifejezetten a házassági vagyonjogi rendszerükre alkalmazandó jogot. Ez indokolja annak szükségességét, hogy minden tagállamra vonatkozóan olyan közös rendelkezéseket kell előírni, amelyek lehetővé teszik az ilyen helyzetekre alkalmazandó jog meghatározását. Objektív kapcsoló tényezők rangsora alapján meghatározható az alkalmazandó jog, ami így kiszámíthatóságot teremt mind a házastársak, mind a harmadik felek számára. E kritériumok összeegyeztetővé teszik a házaspár tényleges élethelyzetét – mivel az első közös szokásos tartózkodási hely meghatározásáról van szó – azzal a követelménnyel, hogy könnyen meg lehessen állapítani házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jogot.

18. cikk

E cikk elismeri a házastársak azon lehetőségét, hogy a házasságkötéskor megválaszthatják az alkalmazandó jogot (16. cikk), sőt azt is lehetővé teszi, hogy e választásukat az életközösség folyamán később is megtehessék. Hasonlóképpen, azon házastársak, akik házasságkötésük alkalmával megválasztották az alkalmazandó jogot, a későbbiekben dönthetnek úgy, hogy e jogot megváltoztatják és másikat választanak.

Az alkalmazandó jog megváltoztatására csak akkor van lehetőség, ha ezt a házastársak kérik. Bármiféle jogbiztonytalanság elkerülése érdekében a rendelet rendelkezései nem írják elő az alkalmazandó jog automatikus megváltozását a felek ezzel kapcsolatban kifejezett szándéka vagy a felek tájékoztatása nélkül.

Továbbá, ahhoz, hogy a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jog megváltozása ne okozzon nem kívánt hatásokat a házastársak számára, e változás csak a jövőre nézve gyakorolhat hatást, kivéve, ha a házastársak kifejezetten úgy döntenek, hogy e változtatást visszamenőleges hatállyal kérik.

A javaslat biztosítja a harmadik felek jogainak védelmét abban az esetben, ha a házassági vagyonjogi rendszer esetleges módosítása kihatással lenne érdekeikre; a rendelet előírja, hogy a házassági vagyonjogi rendszer megváltozásának hatásai a házastársakra korlátozódnak, harmadik felek jogait nem érintik.

19–20. cikkek

E rendelkezések előírják az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó alakiságokkal, valamint a házassági szerződés formájával kapcsolatos szabályokat. E rendelkezések hozzá kívánnak járulni a kiszolgáltatott helyzetű csoportok – házaspárok esetében gyakran a feleség – védelméhez.

22. cikk

Ahhoz, hogy figyelembe vehessük a minden egyes tagállamban szükséges alkalmazási szabályokat, és különösen a családi otthon védelmét, e rendelkezés lehetővé teszi, hogy egy tagállam eltekintsen a külföldi jog alkalmazásától, és a saját jogát alkalmazza. Így, a családi otthon védelmének biztosítása érdekében az a tagállam, amelynek területén e családi otthon található, saját szabályait alkalmazhatja a családi otthon védelmére. Kivételes esetben e tagállam elsődlegesen saját jogát alkalmazhatja a területén élő bármely személyre a szokásosan alkalmazandó jog vagy a másik tagállamban e személy által között házassági szerződésre alkalmazandó jog rendelkezéseivel szemben.

5.4. IV. fejezet: Elismerés, végrehajthatóság és végrehajtás

A javaslat előírja a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos határozatok, közokiratok és perbeli egyezségek szabad mozgását. Így kölcsönös elismerést valósít meg a tagállamok Európai Unión belüli integrációjából fakadó kölcsönös egymásba vetett bizalom alapján.

E szabad mozgás a másik tagállamból származó határozatok, közokiratok és perbeli egyezségek elismerésére és végrehajtására vonatkozó egységes eljárás formájában testesül meg. Ezen eljárás a különböző tagállamokban jelenleg alkalmazott nemzeti eljárások helyébe lép. Az el nem ismerés vagy a végrehajtás megtagadásának indokait ugyancsak összehangolják európai szinten, és azokat a szükséges minimumra csökkentették. Ezen indokok a nemzeti szinten jelenleg alkalmazott különféle és sokszor tágabban értelmezett indokok helyébe lépnek.

Határozatok

A határozatok elismerésével és végrehajtásával kapcsolatban javasolt szabályok megegyeznek az öröklési ügyekben javasolt szabályokkal. Így tehát tartalmazzák a polgári és kereskedelmi ügyekben meglévő végrehajtóvá nyilvánítási (*exequatur*) eljárásra történő vissza- és továbbutalást. Következésképpen valamely tagállam valamennyi határozatát külön eljárás nélkül a többi tagállamban is elismerik. A végrehajtás érdekében a kérelmezőnek egységes eljárást kell kezdeményeznie a végrehajtás helye szerinti államban, amely lehetővé teszi számára a végrehajthatóság megállapítását. Az eljárás egyoldalú és első fázisban a dokumentumok ellenőrzésére korlátozódik. A bíró csak egy későbbi szakaszban, az alperes kifogása esetén végzi el a lehetséges megtagadási okok vizsgálatát. Ezen okok az alperesek jogainak megfelelő védelmét biztosítják.

E szabályok a jelenlegi helyzethez képest fontos előrelépést jelentenek e területen. A határozatok elismerésére és végrehajtására ma a tagállamok nemzeti joga vagy az egyes tagállamok között létrejött kétoldalú megállapodások irányadók. A követendő eljárások tehát az érintett tagállamoktól függően különfélék lehetnek, és ez a végrehajthatóság megállapításához előírt iratokra, valamint a külföldi határozatok elutasításának okaira is igazak.

Ahogyan az fentebb részletesebben szerepel, e rendelet a házassági vagyonjogi rendszerek tárgyában hozott első intézkedések egyike, és a családjogot érinti (lásd a 3.1. pontot). Tekintettel e speciális összefüggésre, a határozatok szabad mozgására a végrehajthatóvá nyilvánítási (*exequatur*) eljárást kell alkalmazni a jelenleg hatályos Brüsszel I. rendeletben[9] szereplő formájában.

Mindazonáltal – más területekhez hasonlóan – az e rendeletben foglalt szabályok, valamint a házassági vagyonjogi rendszerek területén, valamint a főként a Brüsszel IIa. rendelettel[10] kapcsolatos területeken folytatott igazságügyi együttműködés fejlődésének értékelését követően mérlegelni lehetne a közbenső eljárások (*exequatur*) eltörlését.

A bíróság e rendelet 2. cikkében szereplő fogalom-meghatározásának megfelelően, hatáskör-átruházás vagy kijelölés alapján eljáró hatóságok által kiállított aktusok a határozatokkal esnek egy tekintet alá, így vonatkoznak rájuk az e fejezetben előírt elismerési és végrehajtási rendelkezések.

Közokiratok

A házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos közokiratok gyakorlati fontossága tekintetében, valamint e rendelet és az Unió e területen hozott egyéb jogi aktusai közötti összhang biztosítása céljából, a közokiratok szabad mozgásának lehetővé tétele érdekében e rendeletnek biztosítania kell azok elismerését.

A közokiratok elismerése azt jelenti, hogy a nyilvántartásba vett okiratok tartalma és a bennük foglalt tények tekintetében ezek a közokiratok ugyanolyan bizonyító erővel rendelkeznek, és ugyanúgy vonatkozik rájuk az érvényesség vélelme, valamint a végrehajthatóság, mint a kiállításuk helye szerinti országban.

---

9 HL L 12., 2001.1.16., 1. o.

10 A Tanács 2201/2003/EK rendelete (2003. november 27.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 338., 2003.12.23., 1. o.).

5.5. V. fejezet: Harmadik személyekkel szembeni joghatások

E fejezet rendelkezéseinek az a célja, hogy összeegyeztesse egyfelől a házastársak jogbiztonságát, másfelől harmadik személyek védelmét olyan szabályok alkalmazásával szemben, amelyeket nem ismerhettek vagy nem láthattak előre. Így a tagállamoknak kell rendelkezniük arról, hogy az egyik házastárs és a területükön élő harmadik személy között létrejött aktusokra vonatkozóan a házastárs csak akkor érvényesítheti a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó szabályokat, ha azokat közzétették vagy a harmadik személyt azokról tájékoztatták vagy azokat ismernie kellett.

2011/0059 (CNS)

Javaslat:

A TANÁCS RENDELETE

a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 81. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére[11],

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére[12],

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére[13],

különleges jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) Az Európai Unió azt a célt tűzte maga elé, hogy fenntartja és fejleszti a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget, ahol biztosított a személyek szabad mozgása. E térség fokozatos kialakítása érdekében az Uniónak intézkedéseket kell elfogadnia a határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyekben való igazságügyi együttműködést illetően.

(2) Az Európai Tanács 1999. október 15-én és 16-án Tamperében tartott ülésén jóváhagyta az igazságügyi hatóságok ítéletei és egyéb határozatai kölcsönös elismerésének elvét mint a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés sarokkövét, továbbá felkérte a Tanácsot és a Bizottságot, hogy fogadjanak el intézkedési programot ezen elv végrehajtására.

(3) 2000. november 30-án a Tanács elfogadta a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése elvének megvalósítására irányuló intézkedések programtervezetét[14]. A program ismerteti kollíziós szabályok harmonizációjára vonatkozó

---

11 HL C […]., […]., […] o.
12 HL C […]., […]., […] o.
13 HL C […]., […]., […] o.
14 HL C 12., 2001.1.15., 1. o.

összes olyan intézkedést, amelyek a határozatok kölcsönös elismerését kívánják elősegíteni. Előírja a házassági vagyonjogi rendszerek területén egy vagy több jogi aktus kidolgozását a kölcsönös elismerésről, valamint a nem házaspárok különválásának vagyonjogi következményeiről.

(4) A 2004. november 4-én és 5-én Brüsszelben ülésező Európai Tanács új programot fogadott el, „Hágai program: a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének erősítése az Európai Unióban”[15] címmel. E programban a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy terjesszen elő zöld könyvet a házassági vagyonjogi rendszerekre vonatkozó kollíziós szabályokról, különös tekintettel a joghatóságra és a kölcsönös elismerésre. E program hangsúlyozza, hogy 2011-ig jogi aktust kell elfogadni e téren.

(5) A Bizottság 2006. július 17-én zöld könyvet[16] fogadott el a házassági vagyonjogi rendszerekre vonatkozó kollíziós szabályokról, különös tekintettel a joghatóság és a kölcsönös elismerés kérdésére. E zöld könyvvel széles körű konzultációt kezdett mindazon nehézségeket illetően, amelyekkel a párok európai összefüggésben, közös vagyonuk megosztásakor szembetalálják magukat, valamint e nehézségek orvoslásának jogi lehetőségeiről.

(6) A szabadságot, a biztonságot és a jog érvényesülését érintő 2010–2014 közötti időszakra vonatkozó prioritásokat meghatározó 2009. decemberi stockholmi program[17] ugyancsak megemlíti, hogy a kölcsönös elismerést ki kell terjeszteni a házassági vagyonjogi rendszerekre, valamint párok különválásából fakadó vagyonjogi következményekre.

(7) A „2010. évi jelentés az uniós polgárságról – Az uniós polgárok jogainak érvényesítése előtt álló akadályok felszámolása” című, 2010. október 27-én elfogadott dokumentumban[18] a Bizottság bejelentette, hogy olyan jogalkotási aktusra irányuló javaslatot kíván elfogadni, amely megszünteti a személyek szabad mozgását nehezítő akadályokat, és főleg a párok által vagyonuk kezelése vagy annak megosztása során tapasztalt nehézségeket.

(8) Ahhoz, hogy vagyonuk tekintetében jogbiztonságot teremtsünk, valamint bizonyos mértékű kiszámíthatóságot biztosítsunk a házaspárok számára, a házassági vagyonjogi rendszerekre alkalmazandó szabályok összességét helyénvaló egyetlen jogi aktusba belefoglalni.

(9) E célkitűzések végrehajtása érdekében e rendelet egyetlen jogi aktusba foglalja a bírósági joghatósággal, az alkalmazandó joggal, a határozatok és a közokiratok elismerésével és végrehajtásával, valamint a házassági vagyonjogi rendszerek harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségével kapcsolatos rendelkezéseket.

(10) E rendelet a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik. Nem érinti a „házasság” fogalmát, amelyet a tagállamok nemzeti joga határoz meg.

(11) E rendelet hatályának ki kell terjednie a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos valamennyi olyan polgári jogi kérdésre, amely a házastársak vagyonának mindennapi

---

15 HL C 53., 2005.3.3., 1. o.
16 COM(2006) 400.
17 HL C 115., 2010.5.4., 1. o.
18 COM(2010) 603.

kezelését, valamint annak – a pár különválásából vagy a házastársak egyikének halálából fakadó – megosztását érinti.

(12) Mivel a házastársak között fennálló tartási kötelezettségekkel a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet[19], az ajándékozás érvényességét és hatásait érintő kérdésekkel pedig a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[20] szabályozza, azokat ki kell zárni e rendelet hatálya alól.

(13) Továbbá, a tagállamok nemzeti jogában esetlegesen létező dologi jogok jellegével – például e jogok nyilvánosságával – kapcsolatos kérdéseket – [*az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok és közokiratok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési tanúsítvány bevezetéséről szóló .../.../EK európai parlamenti és tanácsi rendelethez*[21]*]* hasonlóan – e rendelet hatálya alól is ki kell zárni. Így azon tagállam bíróságai, amelynek területén az egyik vagy mindkét házastárs vagyontárgya található, a dologi jog hatálya alá tartozó – nevezetesen az adott vagyontárgy átruházásának a nyilvántartásba történő bejegyzésével kapcsolatos – intézkedéseket hozhatnak, amennyiben az említett tagállam joga ezt előírja.

(14) A párok házas életük alatti egyre növekvő mobilitásának figyelembe vétele érdekében, valamint a megfelelő uniós igazságszolgáltatás előmozdítása céljából, az e rendeletben foglalt joghatósági szabályok előírják, hogy a házassági vagyonjogi rendszerrel kapcsolatos kérdésekkel – ideértve a házassági vagyonjogi rendszernek a házasság felbontásához, a házaspárok különválásához és a házasság érvénytelenítéséhez kapcsolódó megszüntetését is – kapcsolatban a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet[22] szerint a házasság felbontása, a házaspárok különválása és a házasság érvénytelenítése ügyében hatáskörrel rendelkező tagállami bíróságok járnak el.

(15) Ugyanezen okokból, a házassági vagyonjogi rendszerrel kapcsolatos, az egyik házastárs halálából fakadó kérdésekkel [*az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok és közokiratok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési tanúsítvány bevezetéséről szóló]* …/…/EK rendelet szerint az említett házastárs öröklésének ügyében hatáskörrel rendelkező bíróság jár el.

(16) Amennyiben a házassági vagyonjogi rendszerrel kapcsolatos kérdések nem kapcsolódnak sem házasságfelbontáshoz, sem különváláshoz, sem házasság érvényesítéséhez, sem az egyik házastárs halálához, a házastársak a házassági vagyonjogi rendszerüket érintő kérdéseket azon tagállam bíróságai elé vihetik, amelynek jogát a házassági vagyonjogi rendszerükre alkalmazandó jogként választották meg. E döntésüket egymás közötti

---

19 HL L 7., 2009.1.10., 1. o.
20 HL L 177., 2008.7.4., 6. o.
21 HL L […]., […], […]. o.
22 HL L 338., 2003.12.23., 1. o.

megállapodás formájában fejezik ki, amelyet bármikor – az eljárás folyamán is – megköthetnek.

(17) E rendeletnek lehetővé kell tennie a tagállami bíróságok területi joghatóságának fenntartását a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos – a házaspárok különválásának vagy az egyik házastárs halálának eseteitől eltérő – keresetek elbírálására, és az igazságszolgáltatás megtagadásának helyzetét elkerülendő elő kell főleg írnia egy *forum necessitatis-t.*

(18) Az igazságszolgáltatás megfelelő működése megköveteli, hogy két tagállamban ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatokat. E célból e rendeletnek általános eljárásjogi szabályokat kell előírnia a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendeleten[23] alapján.

(19) A házastársak vagyonkezelésének megkönnyítése érdekében e rendelet – vagyonuk jellegétől és elhelyezkedésétől függetlenül – lehetővé teszi a házastársak számára a vagyonjogi rendszerükre alkalmazandó jog megválasztását azon jogok köréből, amelyhez tartózkodási helyük vagy közös állampolgárságuk alapján szoros kötelékek fűzik őket. E választás lehetőségével – a házasság megkötésekor és a házasság folyamán – bármikor élhetnek.

(20) A házastársak által házasságuk vagyonjogi hatásaira megválasztott jog, vagy e választás hiányában a kapcsoló tényezők által meghatározott jog akkor is alkalmazandó, ha az nem valamely tagállam joga. Ahhoz, hogy valamely tagállam bíróságai könnyebben alkalmazhassák egy másik tagállam jogát, a 2001. május 28-i 2001/470/EK tanácsi határozattal[24] létrehozott – a polgári és kereskedelmi ügyekre vonatkozó – Európai Igazságügyi Hálózat tájékoztatást biztosíthat a bíróságok számára a külföldi jog tartalmát illetően.

(21) Az alkalmazandó jog megválasztásának hiányában, valamint az előreláthatóság és jogbiztonság szükségességének összeegyeztetése érdekében – mindenek előtt figyelembe véve a házaspár tényleges élethelyzetét – e rendelet összehangolt kollíziós szabályokat vezet be rangsorolt kapcsoló tényezők alapján, ezzel lehetővé teszi a házastársak teljes vagyonára alkalmazandó jog meghatározását. Így tehát a házastársak házasságkötést követő első közös szokásos tartózkodási helye képei az első kapcsoló tényezőt, a házastársak házasságkötéskor közös állampolgársága szerinti jog előtt. Amennyiben egyetlen kapcsoló tényező sem volt alkalmazható, illetve a házasságkötéskor kettős állampolgársággal rendelkező párok első közös szokásos tartózkodási helyének hiányában, harmadik kapcsoló tényezőként azon tagállam jogát kell alkalmazni, amelyhez a házastársakat együtt a legszorosabb kötelékek fűzik, figyelembe véve valamennyi körülményt, főleg a házasságkötés helyét. Meg kell jegyezni, hogy e szoros kötelékeket a házasság létrejöttekor kell figyelembe venni.

(22) Ha az alkalmazandó jog meghatározására az „állampolgárság” fogalma szolgál, figyelembe kell venni, hogy bizonyos tagállamok, amelyeknek a jogrendszere a *common law*-n alapul, nem az „állampolgárság”, hanem a lakóhely (*domicile*) fogalmát használják kapcsoló tényezőként.

---

23 HL L 12., 2001.1.16., 1. o.

24 HL L 174., 2001.6.27., 25. o.

(23) Az ügyletek jogbiztonságának garantálása céljából, valamint annak elkerülése érdekében, hogy a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jogot a házastársak tájékoztatása nélkül módosítsák, a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jog nem változtatható meg a házastársak ezzel kapcsolatban kifejezett szándéknyilvánítása nélkül. A házastársak által eldöntött változtatás csak akkor lehet visszamenőleges hatályú, ha azt a házastársak kifejezetten kérik. E változtatás semmilyen esetben sem érintheti sem a harmadik személyek jogait, sem a korábban hozott aktusok érvényességét.

(24) Tekintettel a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jog megválasztásának fontosságára, a rendeletnek bizonyos garanciákkal kell biztosítania, hogy a házastársak vagy leendő házastársak tudatában vannak választásuk következményeinek. Az alkalmazandó jog megválasztása a választott állam joga, vagy az aktus kiállításának helye szerinti állam joga által a házassági szerződésre előírt formában történik, de mindenképpen írásban, keltezéssel és a házastársak aláírásával ellátva. Továbbá, tiszteletben kell tartani a választott állam joga, vagy az aktus kiállításának helye szerinti állam joga által az ilyen szerződések érvényességét, nyilvánosságát vagy bejegyzését illetően előírt további alaki szabályokat.

(25) Kivételes körülmények között, közérdekű megfontolások alapján a tagállami bíróságok számára lehetővé kell tenni a külföldi jog figyelmen kívül hagyását, ha valamely konkrét esetben annak alkalmazása nyilvánvalóan ellentétes lenne az eljáró bíróság országának közrendjével. A bíróságok azonban nem alkalmazhatják a közrendre vonatkozó kivételt egy másik tagállam jogának figyelmen kívül hagyására, vagy egy másik tagállamban hozott határozat, ott kiállított közokirat, létrejött perbeli egyezség elismerésének vagy végrehajtásának megtagadására, ha a közrendre vonatkozó kivétel alkalmazása ellentétes az Európai Unió Alapjogi Chartájával, különösen annak a megkülönböztetés valamennyi formáját tiltó 21. cikkével.

(26) Mivel vannak olyan államok, amelyekben két vagy több jogrendszer vagy szabályozás vonatkozik az e rendelet által szabályozott kérdésekre, elő kell írni, hogy e rendelet rendelkezései milyen mértékben alkalmazandók az említett államok különböző területi egységeiben.

(27) Mivel e rendelet egyik célkitűzése a tagállamokban hozott határozatok kölcsönös elismerése, a 44/2001/EK rendelet alapján meghatározott szabályokat kell tartalmaznia a határozatok elismerésével és végrehajtásával kapcsolatban, amelyeket szükség szerint az e rendelet által felölelt tárgykör konkrét követelményeihez kell igazítani.

(28) Annak figyelembe vétele érdekében, hogy a tagállamok eltérő módon szabályozzák a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos kérdéseket, e rendeletnek biztosítania kell a közokiratok elismerését és végrehajtását. Mindazonáltal a közokiratok elismerésük tekintetében nem vehetők a bírósági határozatokkal egy tekintet alá. A közokiratok elismerése azt jelenti, hogy az okiratok tartalmukat illetően ugyanolyan bizonyító erővel és ugyanolyan hatásokkal bírnak, mint a kiállításuk helye szerinti tagállamban, és vonatkozik rájuk az érvényesség vélelme, amely megtámadás esetén megszűnhet.

(29) Mindazonáltal, mennyiben a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jognak az egyik házastárs és egy harmadik személy közötti jogviszonyt is szabályoznia kell, e jog érvényesítési feltételeit – a harmadik személy védelmének biztosítása érdekében – az egyik házastárs vagy a harmadik személy szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam joga állapíthatja meg Így tehát e tagállam joga előírhatja, hogy az említett házastárs csak akkor

érvényesítheti házassági vagyonjogi rendszere jogát az említett harmadik személlyel szemben, ha az említett tagállamban előírt bejegyzési és nyilvánossági feltételeket tiszteletben tartották, kivéve, ha a harmadik személy ismeri vagy ismernie kellene a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jogot.

(30) A tagállamok által vállalt nemzetközi kötelezettségek indokolják, hogy ez a rendelet ne érintse azokat a nemzetközi egyezményeket, amelyeknek a rendelet elfogadásának időpontjában egy vagy több tagállam részes fele. A rendelet általános célkitűzéseivel való összhang azonban megköveteli, hogy a rendelet elsőbbséget élvezzen a tagállamok között az egyezményekkel szemben.

(31) Mivel e rendelet célkitűzéseit – nevezetesen a személyek Európai Unión belüli szabad mozgását, a házastársak számára azon lehetőség biztosítását, hogy vagyoni viszonyaikat az életközösség ideje alatt, valamint a vagyontárgyak megosztásának idején rendezhessék egymás között vagy harmadik személyekkel szemben, valamint a nagyobb fokú kiszámíthatóság és jogbiztonság megteremtését – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a rendelet léptéke és hatásai miatt azok európai szinten jobban megvalósíthatók, az Európai Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

(32) Ez a rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt elveket, különösen a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot (7. cikk), a házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogot az e jogok gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint (9. cikk), a tulajdonhoz való jogot (17. cikk), a megkülönböztetés valamennyi formájának tilalmát (21. cikk), valamint a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot (47. cikk). A tagállamok bíróságainak e jogok és elvek tiszteletben tartásával kell alkalmazni ezt a rendeletet.

(33) Az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló, az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően az [Egyesült Királyság és Írország jelezte azon szándékát, hogy részt kíván venni ennek a rendeletnek az elfogadásában és alkalmazásában]/[az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül az Egyesült Királyság és Írország nem vesz részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó].

(34) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően Dánia nem vesz részt e rendelet elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. fejezet

Hatály és fogalommeghatározások

1. cikk
Hatály

1. E rendelet a házassági vagyonjogi rendszerekre alkalmazandó.

   E rendelet nem alkalmazandó az adó-, vám- és közigazgatási ügyekre.

2. E rendelet alkalmazásában „tagállam”: valamennyi tagállam Dánia [, az Egyesült Királyság és Írország] kivételével.

3. E rendelet hatálya nem terjed ki a következőkre:

   a) a házastársak cselekvőképessége,

   b) a tartási kötelezettségek;

   c) a házastársak közötti ajándékozás,

   d) a túlélő házastárs öröklési jogai,

   e) a házastársak között létrehozott társaságok,

   f) valamely vagyontárgyra vonatkozó dologi jogok természete, valamint e jogok nyilvánossága.

2. cikk
Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

a) „házassági vagyonjogi rendszer”: a házastársak egymás közötti, illetve harmadik személyekkel szemben fennálló vagyonjogi viszonyaival kapcsolatos szabályok összessége;

b) „házassági szerződés”: valamennyi olyan megállapodás, amelyben a házastársak vagyonjogi viszonyaikat rendezik egymás között vagy harmadik személyekkel szemben;

c) „közokirat”: az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban az alaki követelményeknek megfelelően közokiratként kiállított vagy bejegyzett okirat,

   i. amely a közokirat aláírása és tartalma tekintetében hiteles, valamint

ii. amelyet valamely hatóság vagy erre feljogosított bármely más szerv állított ki;

d) „határozat”: házassági vagyonjogi rendszer ügyében valamely tagállam bírósága által hozott határozat, elnevezésére való tekintet nélkül, ideértve az ítéletet, a végzést, a meghagyást vagy végrehajtási intézkedést, valamint az eljárási költségek hivatalvezető általi meghatározását;

e) az „eredeti eljárás helye szerinti tagállam”: az a tagállam, amelyben az adott esettől függően a határozatot meghozták, a házassági szerződést megkötötték, a közokiratot vagy a közös vagyon elosztásáról szóló aktust, illetve az igazságügyi hatóság által vagy előtt, illetve az általa adott felhatalmazás alapján készített okmányt kiállították.

f) „megkeresett tagállam”: az a tagállam, amelyben a határozat, a házassági szerződés, a közokirat, a perbeli egyezség, a közös vagyon megosztásáról szóló aktus vagy egyéb vagy a hatóság által vagy előtt kiállított, illetve az általa adott felhatalmazás alapján kiállított minden egyéb aktus elismerését és/vagy végrehajtását kérik;

g) „bíróság”: a tagállamok bármely hatáskörrel rendelkező bírói hatósága, amely a házassági vagyonjogi rendszerekkel kapcsolatos ügyekben igazságszolgáltatási feladatot lát el, valamint minden egyéb nem igazságügyi hatóság vagy személy, amelyet hatáskör-átruházás vagy kijelölés útján bírósági hatáskörbe tartozó egyes feladatok ellátásával bízott meg, az e rendeletben meghatározottak szerint.

h) „perbeli egyezség”: a bíróság által jóváhagyott vagy eljárás során bíróság előtt kötött, házassági vagyonjogi rendszerrel kapcsolatos egyezség.

II. fejezet

Joghatóság

3. cikk

Joghatóság az egyik házastárs halála esetén

Azon tagállam bíróságai, amelyeket *[az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok és közokiratok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési tanúsítvány bevezetéséről szóló .../.../EK európai parlamenti és tanácsi rendelet]* alkalmazásában az egyik házastárs halálából fakadó öröklésre irányuló kérelem ügyével keresnek meg, hatáskörrel rendelkeznek a házassági vagyonjogi rendszer e kérelemmel kapcsolatos kérdéseit érintő határozathozatalra is.

4. cikk

Joghatóság a házasság felbontása, különválás vagy a házasság érvénytelenítése esetén

A 2201/2003/EK rendelet alkalmazásában a házasság felbontására, különválásra, vagy a házasság érvényesítésére vonatkozó keresettel megkeresett tagállami bíróságok – a házastársak beleegyezése esetén – hatáskörrel rendelkeznek a keresettel kapcsolatos házassági vagyonjogi rendszert érintő kérdések elbírálására is.

A házastársak ehhez bármikor – az eljárás folyamán is – beleegyezésüket adhatják. Amennyiben még az eljárás előtt beleegyezésüket adják, azt írásban kell megtenni keltezéssel, valamint a felek aláírásával ellátva.

A házastársak beleegyezésének hiányában a joghatóságra az 5. és azt követő cikkek irányadók.

5. cikk
Egyéb joghatóságok

1. A 3. és 4. cikkben említett eseteken kívül, a házassági vagyonjogi rendszerrel kapcsolatos ügyben azon tagállam bíróságai járhatnak el,

   a) amelynek területén a házastársak közös szokásos tartózkodási helye található, vagy ennek hiányában

   b) amelynek területén a házastársak legutóbb közös szokásos tartózkodási hellyel rendelkeztek, amennyiben egyikük még mindig ott tartózkodik, vagy ennek hiányában

   c) amelynek területén az alperes közös szokásos tartózkodási helye található, vagy ennek hiányában

   d) amelynek mindkét házastárs állampolgára, illetve az Egyesült Királyság és Írország esetében mindkét házastárs ott rendelkezik közös lakóhellyel (*domicile*).

2. A két házastárs arról is megállapodhat, hogy azon tagállam bíróságai, amelynek jogát a házassági vagyonjogi rendszerükre alkalmazandó jogként választották meg, a 16. és 18. cikkel összhangban a házassági vagyonjogi rendszerüket érintő kérdésekben is eljárhat.

   E beleegyezésüket bármikor – az eljárás folyamán is – megadhatják. Amennyiben még az eljárás előtt beleegyezésüket adják, azt írásban kell megtenni keltezéssel, valamint a felek aláírásával ellátva.

6. cikk
Szubszidiárius joghatóság

Amennyiben a 3., 4. és 5. cikk alapján egyetlen tagállam bírósága sem rendelkezik joghatósággal, az egyik tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek, amennyiben az egyik vagy mindkét házastársnak a vagyontárgya vagy vagyontárgyai e tagállam területén helyezkednek el, amely esetben a megkeresett bíróság csak e vagyontárggyal vagy vagyontárgyakkal kapcsolatban hoz határozatot.

7. cikk
Forum necessitatis

Amennyiben a 3., 4., 5. és a 6. cikk alapján egyetlen tagállam bírósága sem rendelkezik joghatósággal, az egyik tagállam bíróságai – kivételes esetben, és amennyiben az ügy elegendő mértékben kötődik e tagállamhoz – eljárhatnak a házassági vagyonjogi rendszer ügyében,

amennyiben egy harmadik államban az eljárás megindítása vagy lefolytatása ésszerűtlen vagy lehetetlen lenne.

8. cikk
Joghatóság viszontkereset esetén

A 3., 4., 5., 6. vagy 7. cikk alapján megkeresett azon bíróság, amely előtt az eljárás függőben van, hatáskörrel rendelkezik a viszontkereset megvizsgálására is, amennyiben az e rendelet hatálya alá tartozik.

9. cikk
A bíróság megkeresése

A bíróság megkeresettnek tekintendő:

a) az eljárást megindító irat, illetve azzal egyenértékű irat bírósághoz történő benyújtásának időpontjában, feltéve, hogy a felperes ezt követően nem mulasztja el megtenni az alperes részére történő kézbesítés érdekében előírt intézkedéseket;

b) ha az iratot a bírósághoz történő benyújtást megelőzően kell kézbesíteni, abban az időpontban, amikor azt a kézbesítésére hatáskörrel rendelkező intézmény megkapja, feltéve, hogy a felperes ezt követően nem mulasztja el megtenni az irat bírósághoz történő benyújtása érdekében előírt intézkedéseket.

10. cikk
A joghatóság vizsgálata

Amennyiben valamely tagállam bíróságánál házassági vagyonjogi rendszerrel kapcsolatos olyan eljárást kezdeményeznek, amely tekintetében e rendelet értelmében nem rendelkezik joghatósággal, a bíróság hivatalból megállapítja joghatóságának hiányát.

11. cikk
Az elfogadhatóság vizsgálata

1. Amennyiben az alperes – aki az eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő államban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel – nem jelenik meg, a joghatósággal rendelkező bíróság az eljárást mindaddig felfüggeszti, amíg meg nem bizonyosodik afelől, hogy az alperes a védelméről történő intézkedéshez megfelelő időben átvette az eljárást megindító vagy egy azzal egyenértékű iratot, illetve megtettek valamennyi ehhez szükséges intézkedést.

2. Az (1) bekezdés rendelkezései helyett a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről szóló, 2007. november 13-i 1393/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[25] 19. cikkét kell alkalmazni, ha az

[25] HL L 324., 2007.12.10., 79. o.

eljárást megindító iratot, illetve azzal egyenértékű iratot az említett rendelet alapján egyik tagállamból a másikba kellett továbbítani.

3. Amennyiben az 1393/2007/EK rendelet rendelkezései nem alkalmazhatók, a polgári, és kereskedelmi ügyekben keletkezett bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló, 1965. november 15-én kelt Hágai Egyezmény 15. cikkét kell alkalmazni, amennyiben az eljárást megindító iratot, illetve egy azzal egyenértékű iratot a fent említett egyezmény alapján kellett külföldre továbbítani.

12. cikk

Perfüggőség

1. Amennyiben azonos jogalapból származó, azonos felek között folyó eljárásokat különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak, a később megkeresett bíróság az elsőként megkeresett bíróság joghatóságának megállapításáig hivatalból felfüggeszti az eljárást.

2. Az (1) bekezdésben említett esetekben a megkeresett bíróság hat hónapon belül megállapítja joghatóságát, kivéve, ha ezt kivételes körülmények lehetetlenné teszik. A jogvita ügyében megkeresett bármely más bíróság kérésére az elsőként megkeresett bíróság tájékoztatja az említett bíróságot arról, hogy mikor keresték meg és hogy megállapította-e joghatóságát a jogvitában, vagy ennek hiánya esetén a joghatóság megállapításának várható időpontjáról.

3. Amennyiben az elsőként megkeresett bíróság joghatóságát megállapítják, a később megkeresett bíróság az előbbi bíróság javára megállapítja saját joghatóságának hiányát.

13. cikk

Összefüggő eljárások

1. Amennyiben összefüggő keresetek tekintetében különböző tagállamok bíróságai előtt vannak folyamatban eljárások, a később megkeresett bíróság felfüggesztheti az eljárását.

2. Amennyiben ezen eljárások első fokú bíróság előtt vannak folyamatban, a később megkeresett bíróság valamely fél kérelmére megszüntetheti az eljárást, amennyiben az említett peres eljárásokra az elsőként megkeresett bíróság rendelkezik joghatósággal, és joga az eljárások egyesítését lehetővé teszi.

3. E cikk alkalmazásában a keresetek akkor tekintendők összefüggőnek, ha olyan szoros kapcsolat áll fenn közöttük, hogy az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése végett célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együttesen határozni.

14. cikk

Ideiglenes intézkedések, beleértve a biztosítási intézkedéseket

Valamely tagállam bíróságainál a tagállam joga alapján rendelkezésre álló ideiglenes intézkedések, beleértve a biztosítási intézkedéseket is, még akkor is kérelmezhetőek, ha e rendelet alapján az ügy érdemére más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal.

III. fejezet

Alkalmazandó jog

15. cikk
Az alkalmazandó jog egysége

A 16., 17. és 18. cikk értelmében a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jog a házastársak teljes vagyonára alkalmazandó.

16. cikk
Az alkalmazandó jog megválasztása

A házastársak vagy leendő házastársak megválaszthatják a házassági vagyonjogi rendszerükre alkalmazandó jogot, amennyiben az alábbi jogok egyikéről van szó:

a) azon állam joga, amelyben a házastársak vagy leendő házastársak közös szokásos tartózkodási helye található, vagy

b) azon állam joga, ahol a házastársak vagy leendő házastársak e választás megtételekor szokásos tartózkodási helye található, vagy

c) azon tagállam joga, amelynek állampolgárságával a házastársak vagy a leendő házastársak egyike e választás megtételekor rendelkezik.

17. cikk
Az alkalmazandó jog meghatározása választás hiányában

1. Amennyiben a házastársak nem élnek a jogválasztás lehetőségével, a házassági vagyonjogi rendszerre az alábbi jogot kell alkalmazni:

   a) azon állam jogát, amelyben a házastársak házasságkötés utáni első közös szokásos tartózkodási helye található, vagy ennek hiányában,

   b) azon állam jogát, amelyben a házastársak a házasságkötéskor közös állampolgársággal rendelkeznek, vagy ennek hiányában,

   c) azon állam jogát, amelyhez a házastársakat együtt a legszorosabb kötelékek fűzik, figyelembe véve valamennyi körülményt, főleg a házasságkötés helyét.

2. Az (1) bekezdés b) pontjában szereplő rendelkezések nem alkalmazandóak, amennyiben a házastársak egynél több közös állampolgársággal rendelkeznek.

18. cikk

Az alkalmazandó jog megváltoztatása

A házastársak a házasság ideje alatt bármikor kérhetik, hogy házassági vagyonjogi rendszerükre az addig alkalmazott jog helyett egy másik jogot alkalmazzanak. Csak az alábbi jogok egyikét jelölhetik ki:

a) azon állam joga, ahol az egyik házastárs e választás megtételekor szokásos tartózkodási helye található,

b) azon tagállam joga, amelynek állampolgárságával az egyik házastárs e választás megtételekor rendelkezik.

Amennyiben a házastársak nem fejezik ki ezzel ellentétes szándékukat, a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jognak a házasság ideje alatt történő megváltoztatása csak a jövőre nézve van kihatással.

Ha a házastársak visszamenőleges hatályt kívánnak adni az alkalmazandó jog e megválasztásának, e visszamenőleges hatály sem az addig alkalmazandó jog alapján kötött korábbi aktusok érvényességét, sem a harmadik személyek előzőleg alkalmazandó jogból fakadó jogait nem érinti.

19. cikk

Az alkalmazandó jog megválasztásának alaki szabályai

1. Az alkalmazandó jog megválasztása a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jog által vagy a házassági szerződés megfogalmazásának helye szerint állam joga által meghatározott formában történik.

2. Az (1) bekezdés ellenére a választásnak kifejezettnek kell lennie, és írásban kell készülnie keltezéssel és a házastársak aláírásával ellátva.

3. Továbbá, ha az a tagállam, amelyben a két házastárs az (1) bekezdésben említett választás megtételekor közös szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, további alaki feltételeket ír elő a házassági szerződésre vonatkozóan, e feltételeket tiszteletben kell tartani.

20. cikk

A házassági szerződés formájára alkalmazandó jog

1. A házassági szerződést a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jog vagy a házassági szerződés megfogalmazásának helye szerint állam joga határozza meg.

2. Az (1) bekezdés ellenére a házassági szerződésnek írásban kell készülnie keltezéssel és a házastársak aláírásával ellátva.

3. Továbbá, ha a két házastárs e házassági szerződés megkötésekor közös szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam joga további alaki feltételeket ír elő a házassági szerződésre vonatkozóan, e feltételeket tiszteletben kell tartani.

21. cikk

A kollíziós szabályok egyetemessége

Az e fejezet rendelkezései alapján meghatározott jog akkor is alkalmazandó, ha ez a jog nem egy tagállam joga.

22. cikk

Imperatív rendelkezések

E rendelet rendelkezései nem sérthetik az imperatív rendelkezések alkalmazását, amelyek betartását valamely ország a közérdek – mint például politikai, társadalmi vagy gazdasági rendjének megőrzése – szempontjából döntő fontosságúnak ítéli, és megköveteli a hatálya alá tartozó valamennyi tényállásra történő alkalmazását, függetlenül attól, hogy e rendelet a házassági vagyonjogi rendszerre mely jog alkalmazását írja elő.

23. cikk

Az eljáró bíróság országának közrendje

Az e rendeletben meghatározott jog valamely rendelkezésének alkalmazása csak abban az esetben tagadható meg, ha az ilyen alkalmazás nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az eljáró bíróság országának közrendjével.

24. cikk

A vissza- és továbbutalás tilalma

Valamely állam e rendelet szerint alkalmazandó anyagi joga alatt az adott államban hatályban lévő jogszabályokat kell érteni, a nemzetközi magánjogi jogszabályok kizárásával.

25. cikk

Egynél több jogrendszerrel rendelkező államok – a területi jogszabályok ütközése

Ha egy állam több olyan területi egységből áll, amelyek mindegyike saját jogrendszerrel vagy a rendelet által tárgyalt kérdésekre vonatkozóan saját szabályokkal rendelkezik:

a) az adott államra történő valamennyi hivatkozást – az e rendelet alapján alkalmazandó jog megállapítása céljából – az érintett területi egységben hatályos jogra való hivatkozásként kell értelmezni;

b) az adott állambeli szokásos tartózkodási helyre való hivatkozást a valamely területi egységen belüli szokásos tartózkodási helyre való hivatkozásként kell értelmezni;

c) az állampolgárságra való hivatkozást az adott állam joga szerinti területi egységre, vagy alkalmazandó jog hiányában a felek által választott területi egységre, vagy választás hiányában a házastársat vagy a házastársakat legszorosabb kötelékkel fűző területi egységre történő hivatkozásként kell értelmezni.

IV. fejezet

Elismerés, végrehajthatóság és végrehajtás

1. SZAKASZ

HATÁROZATOK

1. alszakasz

Elismerés

26. cikk
A határozatok elismerése

1. Valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik.

2. Az az érdekelt fél, aki valamely jogvita tárgyává teszi az elismerést, a 44/2001/EK [38–56.] cikkében szabályozott eljárásnak megfelelően kérelmezheti annak megállapítását, hogy a határozat elismerhető.

3. Amennyiben valamely tagállam bíróságán folyó eljárás kimenetele az elismeréssel kapcsolatos kérdéstől függ, az említett bíróság joghatósággal rendelkezik e kérdés eldöntésére.

27. cikk
Indokok a határozat elismerésének megtagadására

A határozat nem ismerhető el, amennyiben:

a) az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik;

b) a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették az alperes részére megfelelő időben ahhoz, hogy védelméről gondoskodhasson, kivéve, ha az alperes elmulasztotta a határozatot megtámadó eljárás kezdeményezését, annak ellenére, hogy lehetősége lett volna rá;

c) összeegyeztethetetlen az azonos felek közötti jogvitában abban a tagállamban hozott határozattal, amelyben az elismerést kérik;

d) összeegyeztethetetlen más tagállamban vagy harmadik államban, azonos jogalapból származó, azonos felek közötti eljárásban hozott korábbi határozattal, feltéve, hogy a korábbi határozat a megkeresett tagállamban az elismerés feltételeinek megfelel.

28. cikk

Az eredetileg eljáró bíróság joghatóságának felülvizsgálatára vonatkozó tilalom

1. Az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bíróságának joghatóságát nem lehet felülvizsgálni.

2. A közrend 23. cikkben említett vizsgálata nem vonatkozik a 3–8. cikkben említett joghatósági szabályokra.

29. cikk

Az érdemi felülvizsgálat tilalma

A külföldi határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.

30. cikk

Az eljárás felfüggesztése

Annak a tagállamnak a bírósága, amely előtt egy másik tagállamban hozott határozat elismerését kérik, felfüggesztheti az eljárást, ha a határozat ellen rendes jogorvoslati kérelmet nyújtottak be.

2. alszakasz

Végrehajtás

31. cikk

Végrehajtható határozatok

Valamely tagállamban hozott és ebben az államban végrehajtható határozatot más tagállamban a 44/2001/EK rendelet [38–56. és 58.] cikkének megfelelően kell végrehajtani.

2. SZAKASZ

KÖZOKIRAT ÉS PERBELI EGYEZSÉG

32. cikk

Közokiratok elismerése

1. A valamely tagállamban az alaki követelményeknek megfelelően kiállított közokiratokat más tagállamokban el kell ismerni, kivéve, ha ezen okiratok érvényességét az

alkalmazandó jognak megfelelően megtámadják, és feltéve, hogy a szóban forgó elismerés nem nyilvánvalóan ellentétes a megkeresett tagállam közrendjével.

2. A közokiratok elismerése azt jelenti, hogy azoknak tartalmukat illetően bizonyító erővel bírnak, valamint vonatkozik rájuk az érvényesség megdönthető vélelme.

33. cikk
A közokiratok végrehajthatósága

1. Az alaki követelményeknek megfelelően elkészített vagy közokiratként nyilvántartásba vett és valamely tagállam területén végrehajtható okiratot más tagállamok területén végrehajthatónak kell nyilvánítani a 44/2001/EK rendelet [38–57.] cikkében szabályozott eljárásnak megfelelően.

2. Az a bíróság, amely előtt a 44/2001/EK rendelet [43. és 44.] cikke alapján jogorvoslatot nyújtottak be, a végrehajthatóság megállapítását kizárólag abban az esetben utasítja el vagy vonja vissza, ha az okirat végrehajtása nyilvánvalóan ellentétes volna a megkeresett tagállam közrendjével.

34. cikk
A perbeli egyezségek elismerése és végrehajthatósága

Az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban végrehajtható perbeli egyezséget valamely más tagállamban bármely érdekelt fél kérelmére el kell ismerni és végrehajthatóvá kell nyilvánítani a közokiratokra vonatkozókkal megegyező feltételek mellett. Az a bíróság, amely előtt a 44/2001/EK rendelet [42. vagy 44.] cikke alapján jogorvoslatot nyújtottak be, a végrehajthatóság megállapítását kizárólag abban az esetben utasítja el vagy vonja vissza, ha a perbeli egyezség végrehajtása nyilvánvalóan ellentétes volna a végrehajtás helye szerinti tagállam közrendjével.

V. fejezet

Harmadik személyekkel szembeni joghatások

35. cikk
Harmadik személyekkel szembeni joghatások

1. A házassági vagyonjogi rendszernek az egyik házastárs és egy harmadik személy között fennálló jogviszonyt érintő hatásaira e rendelet alapján a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jog irányadó.

2. Mindazonáltal valamely tagállam joga előírhatja, hogy az egyik házastárs csak akkor érvényesítheti a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jogot egy harmadik személlyel szemben, ha egyikük szokásos tartózkodási helye az adott tagállam területén található, és ha tiszteletben tartották az ezen állam joga által előírt bejegyzési és nyilvánossági feltételeket, kivéve, ha a harmadik személy ismerte vagy ismernie kellett volna a házassági vagyonjogi rendszerre alkalmazandó jogot.

3. Az ingatlan helye szerinti tagállam joga a (2) bekezdésben szereplőhöz hasonló szabályt írhat elő az egyik házastárs és egy harmadik személy között ezen ingatlan tekintetében fennálló jogviszonyra.

VI. fejezet

Általános és záró rendelkezések

36. cikk

A hatályos nemzetközi egyezményekkel fennálló kapcsolatok

1. Ez a rendelet nem érinti azoknak a kétoldalú vagy többoldalú egyezményeknek az alkalmazását, amelyeknek e rendelet elfogadásakor egy vagy több tagállam részes fele, és amelyek – a Szerződés 351. cikke szerinti tagállami kötelezettségek sérelme nélkül – az e rendelet által szabályozott kérdésekre vonatkoznak.

2. Az (1) bekezdés ellenére a tagállamok között ez a rendelet elsőbbséget élvez azokkal az egyezményekkel szemben, amelyek az e rendelet által szabályozott kérdésekre vonatkoznak, és amelyeknek a tagállamok részes felei.

37. cikk

Nyilvánosságra hozott és a hatáskörrel rendelkező hatóságok rendelkezésére bocsátott információk

1. A tagállamok legkésőbb […]-ig az általuk megfelelőnek tekintett hivatalos nyelv(ek)en tájékoztatják a Bizottságot a következőkről:

   a) a házassági vagyonjogi rendszerek jogával kapcsolatos nemzeti jogszabályok és eljárások leírása, valamint a vonatkozó dokumentumok,

   b) a 35. cikk (2) és (3) bekezdésében említett, harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségre vonatkozó nemzeti rendelkezéseik.

2. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot a fenti rendelkezésekben bekövetkező utólagos változásokról.

3. A Bizottság megfelelő eszközök útján, vagyis a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat többnyelvű honlapján a nyilvánosság rendelkezésére bocsátja az (1) és (2) bekezdésnek megfelelően közzétett információkat.

38. cikk

Felülvizsgálati záradék

1. A Bizottság legkésőbb [e rendelet alkalmazási időpontja után öt évvel], majd azt követően ötévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak e rendelet alkalmazásáról. A jelentéshez adott esetben e rendelet módosítására irányuló javaslatot mellékelnek.

2. E célból a tagállamok tájékoztatják a Bizottságot e rendelet bíróságaik által történő alkalmazásának vonatkozó elemeiről.

39. cikk
Átmeneti rendelkezések

1. E rendelet II. és IV. fejezetének rendelkezéseit a rendelet alkalmazásának megkezdését követően indított bírósági eljárásokra, beérkezett közokiratokra, kötött perbeli egyezségekre, valamint hozott határozatokra kell alkalmazni.

2. Ha azonban az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban e rendelet alkalmazásának megkezdése előtt megindították az eljárást, az ezen időpont után hozott határozatokat a IV. fejezettel összhangban kell elismerni és végrehajtani, feltéve, hogy az alkalmazott joghatósági szabályok megfelelnek a II. fejezet rendelkezései által előírt szabályoknak.

3. A III. fejezet rendelkezéseit csak azon házastársakra kell alkalmazni, akik e rendelet alkalmazásának megkezdése után kötöttek házasságot vagy jelölték ki a házassági vagyonjogi rendszerükre alkalmazandó jogot.

40. cikk
Hatálybalépés

1. Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

2. Ezt a rendeletet [a hatálybalépése után egy évvel]-tól/-től kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban a Szerződéseknek megfelelően.

Kelt […] […]-án/-én.

a Tanács részéről
az elnök